C/2025/3999

20.8.2025

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 8 iulie 2025

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Slovaciei

(C/2025/3999)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([1]), în special articolul 3 alineatul (3),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice ([2]), în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

Considerații generale

(1) Regulamentul (UE) 2024/1263, care a intrat în vigoare la 30 aprilie 2024, precizează obiectivele cadrului de guvernanță economică, care constau în promovarea unor finanțe publice solide și sustenabile, a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii și a rezilienței prin intermediul reformelor și al investițiilor, precum și în prevenirea deficitelor excesive. Regulamentul menționat prevede obligația Consiliului și a Comisiei de a asigura supravegherea multilaterală în contextul semestrului european, în conformitate cu obiectivele și cerințele prevăzute în TFUE. Semestrul european presupune, în special, formularea și supravegherea punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări. Regulamentul menționat promovează, de asemenea, asumarea responsabilității la nivel național în ceea ce privește politica bugetară și subliniază orientarea acesteia pe termen mediu, însoțită de asigurarea mai eficace și mai coerentă a respectării normelor. Fiecare stat membru trebuie să prezinte Consiliului și Comisiei un plan bugetar-structural național pe termen mediu care să conțină angajamentele sale bugetare și în materie de reforme și de investiții pe o perioadă de patru sau cinci ani, în funcție de durata legislaturii naționale. Traiectoria cheltuielilor nete ([3]) care este indicată în aceste planuri trebuie să respecte cerințele prevăzute în regulament, inclusiv cerințele referitoare la plasarea sau menținerea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă până la sfârșitul perioadei de ajustare sau la menținerea acesteia la niveluri prudente, sub 60 % din produsul intern brut (PIB), și la aducerea și/sau menținerea deficitului public sub valoarea de referință din tratat, de 3 % din PIB pe termen mediu. În cazul în care un stat membru se angajează să realizeze un set relevant de reforme și investiții în conformitate cu criteriile stabilite în regulament, perioada de ajustare poate fi prelungită cu cel mult trei ani.

([1]) JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) JO L 306, 23.11.2011, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Cheltuielile nete astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263: „cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând: (i) cheltuielile cu dobânzile, (ii) măsurile discreționare privind veniturile, (iii) cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, (iv) cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, (v) elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și (vi) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

(2) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului ([4]), care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență („MRR"), a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. MRR oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând un impuls bugetar finanțat de Uniune. În concordanță cu prioritățile semestrului european pentru coordonarea politicilor economice, MRR stimulează redresarea economică și socială și totodată impulsionează reforme și investiții sustenabile, în special promovând tranziția verde și tranziția digitală și conferind mai multă reziliență economiilor statelor membre. De asemenea, MRR contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul Uniunii și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale.

(3) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului ([5]) („Regulamentul REPowerEU"), care a fost adoptat la 27 februarie 2023, vizează eliminarea treptată a dependenței Uniunii de importurile de combustibili fosili din Rusia. Acest lucru contribuie la obținerea securității energetice și la diversificarea aprovizionării Uniunii cu energie, sporind în același timp gradul de utilizare a surselor regenerabile de energie și crescând capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică. Slovacia a adăugat un nou capitol privind REPowerEU în planul său național de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor REPowerEU.

(4) La 29 aprilie 2021, Slovacia a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din regulamentul menționat, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V. La 13 iulie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de punere în aplicare de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Slovaciei ([6]), care a fost modificată la 14 iulie 2023, în temeiul articolului 18 alineatul (2), pentru a actualiza contribuția financiară maximă aferentă sprijinului financiar nerambursabil și pentru a include capitolul privind REPowerEU ([7]). Plata tranșelor este condiționată de adoptarea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5), a unei decizii a Comisiei care să constate faptul că Slovacia a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Pentru a se considera că aceste jaloane și ținte au fost atinse în mod satisfăcător, este necesar să nu se fi înregistrat regrese privind jaloanele și țintele aferente aceleiași reforme sau investiții atinse anterior.

(5) La 21 ianuarie 2025, Consiliul a adoptat, la recomandarea Comisiei, o recomandare de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al Slovaciei ([8]). Planul a fost prezentat în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 36 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2024/1263, acoperă perioada 2025-2028 și prezintă o ajustare bugetară repartizată pe patru ani.

(6) La 26 noiembrie 2024, Comisia a adoptat un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2025 al Slovaciei. La aceeași dată, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2025, în care a identificat Slovacia ca fiind unul dintre statele membre pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro și o propunere de raport comun din 2025 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro ([9]) la 13 mai 2025 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă la 10 martie 2025.

([4]) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (JO L 63, 28.2.2023, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 13 iulie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Slovaciei (doc. ST 10156/2021; ST 10156/2021 ADD 1; ST 10156/2021 COR 1).

([7]) Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 14 iulie 2023 de modificare a Deciziei de punere în aplicare din 13 iulie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Slovaciei (doc. ST 11205/2023 INIT, ST 11205 2023 ADD 1).

([8]) Recomandarea Consiliului din 21 ianuarie 2025 de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al Slovaciei, JO C/2025/645, 10.2.2025.

([9]) Recomandarea Consiliului din 13 mai 2025 privind politica economică a zonei euro (JO C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) La 29 ianuarie 2025, Comisia a publicat Busola pentru competitivitate, un cadru strategic care urmărește să stimuleze competitivitatea la nivel mondial a UE în următorii cinci ani. Acest cadru identifică cele trei imperative transformatoare ale creșterii economice durabile: (i) inovarea, (ii) decarbonizarea și competitivitatea și (iii) securitatea și (iii) securitatea. Pentru a elimina decalajul în materie de inovare, UE urmărește să încurajeze inovarea industrială, să sprijine creșterea start-upurilor prin inițiative precum Strategia UE privind start-upurile și întreprinderile în curs de extindere și să promoveze adoptarea unor tehnologii avansate, cum ar fi inteligența artificială și informatica cuantică. În vederea creării unei economii mai verzi, Comisia a prezentat Planul de acțiune cuprinzător privind energia la prețuri accesibile și Pactul pentru o industrie curată, asigurându-se că trecerea la energia curată rămâne eficientă din punctul de vedere al costurilor și favorabilă competitivității, în special pentru sectoarele mari consumatoare de energie, și că reprezintă un motor al creșterii. Pentru a reduce dependențele excesive și a spori securitatea, Uniunea se angajează să consolideze parteneriatele comerciale globale, să diversifice lanțurile de aprovizionare și să asigure accesul la materii prime critice și la surse de energie curată. Aceste priorități sunt susținute de factori determinanți orizontali, și anume simplificarea reglementărilor, aprofundarea pieței unice, finanțarea competitivității și o uniune a economiilor și a investițiilor, promovarea competențelor și a locurilor de muncă de calitate, precum și o mai bună coordonare a politicilor UE. Busola pentru competitivitate este aliniată la semestrul european, ceea ce asigură faptul că politicile economice ale statelor membre sunt coerente cu obiectivele strategice ale Comisiei, creând o abordare unificată a guvernanței economice care promovează creșterea durabilă, inovarea și reziliența în întreaga Uniune.

(8) În 2025, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să se desfășoare în paralel cu punerea în aplicare a MRR. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective contribuie la abordarea eficace a tuturor provocărilor care au fost identificate în cadrul recomandărilor relevante specifice fiecărei țări emise în ultimii ani sau la abordarea eficace a unui subset semnificativ al provocărilor respective. Aceste recomandări specifice fiecărei țări rămân la fel de relevante în contextul evaluării planurilor de redresare și reziliență modificate în conformitate cu articolul 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(9) Recomandările din 2025 specifice fiecărei țări vizează provocările-cheie în materie de politică economică ce nu sunt abordate suficient prin măsurile incluse în planurile de redresare și reziliență, ținând seama de provocările relevante identificate în recomandările specifice fiecărei țări emise în perioada 2019-2024.

(10) La 4 iunie 2025, Comisia a publicat raportul de țară din 2025 pentru Slovacia. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Slovacia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări și a făcut bilanțul implementării de către Slovacia a planului său de redresare și reziliență. Pe baza acestei analize, raportul de țară a identificat cele mai presante provocări cu care se confruntă Slovacia. De asemenea, în raportul de țară s-au evaluat progresele realizate de Slovacia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii pentru 2030 în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei și a excluziunii sociale, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.

(11) În temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, Comisia a efectuat un bilanț aprofundat pentru Slovacia. Principalele constatări ale evaluării de către Comisie a vulnerabilităților macroeconomice cu care se confruntă Slovacia în sensul regulamentului respectiv au fost publicate la 13 mai 2025 ([10]). La 4 iunie 2025, Comisia a concluzionat că Slovacia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. În special, în pofida unor îmbunătățiri, persistă vulnerabilități legate de competitivitatea costurilor, de echilibrul extern și de piața locuințelor, în timp ce progresele observate în privința gradului de îndatorare a gospodăriilor par să fie mai solide, iar măsurile de politică au fost limitate. Inflația și creșterea costului unitar al muncii au scăzut semnificativ, dar există în continuare diferențe, inclusiv în ceea ce privește inflația de bază, față de restul zonei euro și față de UE. După îmbunătățirea semnificativă din 2023 datorată scăderii prețurilor la energie, deficitul de cont curent s-a înrăutățit într-o oarecare măsură în 2024 din cauza exporturilor lente și a creșterii importurilor în contextul unei redresări a cererii interne. Se preconizează că deficitul de cont curent va continua să crească în acest an. În paralel, deficitul public ridicat nu este în scădere. În plus, prețurile locuințelor au crescut din nou în ritm accelerat în cursul anului 2024, în timp ce declinul înregistrat în ceea ce privește construcția de locuințe agravează o ofertă deja limitată de locuințe. După mai mulți ani de creșteri puternice ale gradului de îndatorare a gospodăriilor, ratele mai ridicate ale dobânzii au încetinit cererea de credite ipotecare în ultimii doi ani, iar gradul de îndatorare a gospodăriilor a scăzut în ultimii ani. Cu toate acestea, pe măsură ce condițiile financiare s-au relaxat în cursul anului 2024 și la începutul anului 2025, împrumuturile acordate gospodăriilor s-au redresat recent și au fost sprijinite și mai mult de creșterea venitului disponibil real în contextul unei piețe a forței de muncă tensionate. Efectele de numitor devin mai puțin importante, astfel încât gradul de îndatorare a gospodăriilor se poate stabiliza sau poate înregistra o scădere mai mică pe termen scurt decât anterior, rămânând în același timp sub media UE în contextul unui sector bancar solid. Progresele în materie de politici au fost limitate. Pentru a reduce inflația, au fost prelungite măsurile de sprijin în domeniul energiei pentru gospodării. Totuși, această măsură nespecifică a devenit unul dintre factorii determinanți ai deficitelor publice și de cont curent considerabile. Adoptarea de măsuri pentru îmbunătățirea productivității muncii și a mediului de afaceri

([10]) Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2025) 125 final.

rămâne limitată. În luna aprilie a intrat în vigoare o modificare a Legii privind construcțiile, care vizează simplificarea procedurilor de construcție.

Evaluarea Raportului anual privind progresele înregistrate

(12) La 21 ianuarie 2025, Consiliul a recomandat următoarele rate maxime de creștere a cheltuielilor nete pentru Slovacia: 3,8 % în 2025, 0,9 % în 2026, 1,6 % în 2027 și 1,5 % în 2028, care corespund ratelor maxime cumulate de creștere de 10,3 % în 2025, 11,2 % în 2026, 13,0 % în 2027 și 14,8 % în 2028, calculate prin raportare la 2023. În perioada 2025-2027, aceste rate maxime de creștere a cheltuielilor nete coincid cu traiectoria corectivă stabilită în conformitate cu articolul 3 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97, astfel cum a recomandat Consiliul la 21 ianuarie 2025 pentru a se pune capăt situației de deficit excesiv ([11]). La 30 aprilie 2025, Slovacia și-a prezentat Raportul anual privind progresele înregistrate ([12]) referitor la măsurile luate ca răspuns la recomandarea Consiliului din 21 ianuarie 2025 în vederea încetării situației de deficit excesiv și a punerii în aplicare a reformelor și a investițiilor care răspund principalelor provocări identificate în recomandările specifice fiecărei țări din cadrul semestrului european. Raportul anual privind progresele înregistrate reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Slovacia cu privire la progresele înregistrate în ceea ce privește implementarea planului său de redresare și reziliență în conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(13) Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și repercusiunile acestuia constituie o provocare existențială pentru Uniunea Europeană. Comisia a recomandat statelor membre să activeze clauza derogatorie națională prevăzută în Pactul de stabilitate și de creștere într-un mod coordonat, pentru a sprijini eforturile UE de obținere a unei creșteri rapide și semnificative a cheltuielilor pentru apărare, iar această propunere a fost salutată de Consiliul European reunit la 6 martie 2025. În urma solicitării Slovaciei din 30 aprilie 2025, la 8 iulie 2025, Consiliul a adoptat, la recomandarea Comisiei, o recomandare care îi permite Slovaciei să se abată de la ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete recomandate și să le depășească ([13]).

(14) Pe baza datelor validate de Eurostat ([14]), deficitul public al Slovaciei a crescut de la 5,2 % din PIB în 2023 la 5,3 % în 2024, iar datoria publică s-a ridicat de la 55,6 % din PIB la sfârșitul anului 2023 la 59,3 % la sfârșitul anului 2024. Conform calculelor Comisiei, aceste evoluții corespund unei rate de creștere a cheltuielilor nete în 2024 de 5,4 %. În Raportul anual privind progresele înregistrate, Slovacia estimează creșterea cheltuielilor sale nete la 3,0 % în 2024. Conform estimărilor Comisiei, creșterea cheltuielilor nete a fost mai mare decât cea indicată în Raportul anual privind progresele înregistrate. Diferența dintre calculele Comisiei și estimările autorităților naționale se datorează cheltuielilor mai mici finanțate de UE în 2023, utilizate în ipotezele care stau la baza Raportului anual privind progresele înregistrate. Pe baza estimărilor Comisiei, orientarea bugetară ([15]), care include atât cheltuielile finanțate la nivel național, cât și cheltuielile finanțate de UE, a fost una restrictivă în 2024, de 2,2 % din PIB.

(15) Potrivit Raportului anual privind progresele înregistrate, scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare ale Slovaciei estimează o creștere a PIB-ului real de 1,9 % atât în 2025, cât și în 2026, iar inflația IAPC este estimată la 3,9 % în 2025 și la 3,7 % în 2026. În previziunile Comisiei din primăvara anului 2025, se estimează că PIB-ul real va crește cu 1,5 % în 2025 și cu 1,4 % în 2026, iar inflația IAPC se va situa la 4,0 % în 2025 și la 2,9 % în 2026.

(16) În Raportul anual privind progresele înregistrate se preconizează că deficitul public va scădea la 4,9 % din PIB în 2025, în timp ce se estimează o creștere a ponderii datoriei publice în PIB la 61,1 % până la sfârșitul anului 2025. Aceste evoluții corespund unei rate de creștere a cheltuielilor nete de 3,6 % în 2025. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2025, deficitul public ar urma să ajungă la 4,9 % din PIB în 2025. Scăderea deficitului în 2025 reflectă în principal măsurile de consolidare vizând creșterea veniturilor adoptate de guvernul slovac pentru 2025. Conform calculelor Comisiei, aceste evoluții corespund unei rate de creștere a cheltuielilor nete în 2025 de 3,8 %. Pe baza estimărilor Comisiei, se preconizează că orientarea bugetară, care include atât cheltuielile finanțate la nivel național, cât și cheltuielile finanțate de UE, va fi în mare măsură neutră în 2025, situându-se la 0,2 % din PIB. Se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 60,9 % până la sfârșitul anului 2025. Creșterea ponderii datoriei în PIB în 2025 reflectă în principal deficitul primar ridicat.

([11]) Recomandarea Consiliului în vederea încetării situației de deficit excesiv din Slovacia, doc. ST 5039/25.

([12]) Rapoartele anuale privind progresele înregistrate pentru 2025 sunt disponibile la adresa:https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([13]) Recomandarea Consiliului din 8 iulie 2025 care permite Slovaciei să se abată de la ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete stabilite de Consiliu în temeiul Regulamentului (UE) 2024/1263 (Activarea clauzei derogatorii naționale), JO C, C/2025/3974, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3974/oj.

([14]) Euroindicatorii Eurostat, 22.4.2025.

([15]) Orientarea bugetară este definită ca o măsură a variației anuale a poziției bugetare subiacente a administrației publice. Scopul său este de a evalua impulsul economic generat de politicile bugetare, atât cele finanțate la nivel național, cât și cele finanțate din bugetul UE. Orientarea bugetară este măsurată ca diferența dintre (i) creșterea potențială pe termen mediu și (ii) variația cheltuielilor primare, fără măsurile discreționare privind veniturile și incluzând cheltuielile finanțate printr-un sprijin nerambursabil (granturi) din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale Uniunii.

(17) Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2025, se așteaptă ca în 2025 să fie finanțate, prin sprijin nerambursabil („granturi") acordat prin Mecanismul de redresare și reziliență, cheltuieli ale administrației publice reprezentând 1,4 % din PIB, comparativ cu 0,7 % din PIB în 2024. Cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil acordat în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență permit investiții de înaltă calitate și reforme de stimulare a productivității, fără a avea un impact direct asupra soldului bugetului public și a datoriei publice ale Slovaciei.

(18) Cheltuielile publice pentru apărare în Slovacia au reprezentat 1,4 % din PIB în 2021, 1,0 % din PIB în 2022 și 1,2 % din PIB în 2023 ([16]). Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2025, se preconizează că cheltuielile pentru apărare vor fi de 1,3 % din PIB în 2024 și de 2,3 % din PIB în 2025. Acest procent reprezintă o creștere de 0,9 puncte procentuale din PIB comparativ cu 2021. Slovacia estimează cheltuielile pentru apărare la 1,4 % din PIB în 2024 și la 2,3 % din PIB în 2025. Perioada în care este activată clauza derogatorie națională (2025-2028) permite Slovaciei să redefinească prioritățile aferente cheltuielilor publice sau să crească veniturile publice, astfel încât cheltuielile pentru apărare care vor fi mai mari pe o perioadă mai îndelungată să nu pună în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu.

(19) Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2025, se preconizează că cheltuielile nete ale Slovaciei vor crește cu 3,8 % în 2025 și, cumulat, cu 9,3 % în 2024 și 2025. Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2025, se preconizează că creșterea cheltuielilor nete ale Slovaciei în 2025 va fi sub rata maximă de creștere recomandată stabilită prin traiectoria corectivă, atât anual, cât și atunci când se iau în considerare anii 2024 și 2025 împreună. Prin urmare, procedura de deficit excesiv pentru Slovacia se suspendă.

(20) În Raportul anual privind progresele înregistrate se preconizează că deficitul public va scădea la 4,5 % din PIB în 2026, în timp ce se estimează o creștere a ponderii datoriei publice în PIB la 63,3 % până la sfârșitul anului 2026. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au făcut previziunile, previziunile Comisiei din primăvara anului 2025 estimează că deficitul public va fi de 5,1 % din PIB în 2026. Creșterea deficitului în 2026 reflectă în principal o înrăutățire a perspectivelor macroeconomice, combinată cu măsuri discreționare persistente de creștere a cheltuielilor, în special o a 13-a plată permanentă a pensiilor sau o creștere a cheltuielilor cu asistența medicală. Aceste evoluții corespund unei rate de creștere a cheltuielilor nete de 3,9 % în 2026. Pe baza estimărilor Comisiei, se preconizează că orientarea bugetară, care include atât cheltuielile finanțate la nivel național, cât și cheltuielile finanțate de UE, va fi neutră în 2026. Consolidarea bugetară ar putea contribui, de asemenea, la îmbunătățirea poziției externe. Comisia preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 63,0 % până la sfârșitul anului 2026. Creșterea ponderii datoriei în PIB în 2026 reflectă în principal deficitul primar ridicat.

Principalele provocări legate de politici

(21) În 2024, sarcina fiscală asupra costului forței de muncă (impozitarea veniturilor salariale) din Slovacia a depășit media UE pentru persoanele cu venituri mici, cu o rată de 38,2 % pentru persoanele care câștigă 50 % din salariul mediu, comparativ cu media UE, care este de 31,8 %. Cu toate acestea, sarcina fiscală a fost mai apropiată de media UE pentru veniturile mai ridicate, ceea ce indică faptul că sarcina fiscală este relativ mai substanțială pentru persoanele cu venituri mai mici. Veniturile din impozitele pe proprietate în 2023 au fost scăzute, situându-se la 0,4 % din PIB, comparativ cu media UE de 1,9 %, în principal din cauza sistemului de impozitare a proprietăților bazat pe suprafață din Slovacia, care nu ia în considerare în calculul bugetar aspecte precum amplasarea sau valoarea de piață. Acest lucru duce la stagnarea veniturilor bugetare, în contextul creșterii prețurilor locuințelor în ultimii ani și al problemelor legate de corectitudine și echitate. În plus, veniturile provenite din taxele de mediu ale Slovaciei, în special în domenii precum transporturile, poluarea și resursele naturale, se situează în mod constant sub media UE. Rata efectivă a carbonului în Slovacia este de 64,1 EUR pe tonă de CO_2, un nivel semnificativ mai mic decât media UE, de 84,8 EUR, ceea ce sugerează faptul că stimulentele economice pentru reducerea emisiilor sunt mai slabe. Slovacia ia măsuri pentru a spori eficiența sistemului său de colectare a creanțelor fiscale prin investiții în infrastructura informatică și prin punerea în aplicare a unei strategii cuprinzătoare de transformare digitală. Deși deficitul de încasare a TVA s-a redus semnificativ în ultimii ani, deficitul de conformitate în materie de TVA rămâne în continuare substanțial mai mare decât media UE. Pentru a remedia deficitele publice ridicate, Slovacia a introdus măsuri care vizează creșterea veniturilor publice, ceea ce afectează negativ competitivitatea prețurilor și antrenează o distribuire inegală a resurselor. Mai precis, taxa pe tranzacțiile financiare, implementată recent, afectează mediul de afaceri, contribuie la creșterea prețurilor și încurajează utilizarea plăților în numerar, stârnind îngrijorări cu privire la potențiala evaziune fiscală. În plus, guvernul a extins măsurile menite să atenueze impactul social al prețurilor ridicate la energie. Totuși, aceste măsuri nu vizează persoanele vulnerabile și denaturează semnalele de preț de pe piețele energiei. În plus, punerea în aplicare insuficientă, în cadrul procesului bugetar, a analizelor existente ale cheltuielilor împiedică realizarea unor eventuale economii care ar putea îmbunătăți situația finanțelor publice.

([16]) Eurostat, Cheltuielile administrațiilor publice în funcție de clasificarea funcțiilor administrațiilor publice (COFOG). Din cauza diferențelor metodologice dintre definițiile COFOG și NATO, cheltuielile bazate pe definiția COFOG pot fi diferite de cheltuielile bazate pe definiția NATO.

Promovarea digitalizării administrației fiscale, în special în domeniul facturării electronice și al declarațiilor fiscale precompletate, ar putea contribui la reducerea scurgerilor de informații din sistemul fiscal, la simplificarea respectării obligațiilor fiscale și la reducerea costurilor asociate.

(22) Slovacia se confruntă în continuare cu un deficit semnificativ de locuințe, numărul de locuințe la o mie de locuitori fiind printre cele mai scăzute din țările OCDE. Construcțiile de locuințe se situează sub media UE și sunt în scădere de la sfârșitul anului 2023. De asemenea, s-a înregistrat o tendință descendentă similară în ceea ce privește numărul de autorizații de construcție emise de la sfârșitul anului 2023. Acest lucru este rezultatul procedurilor ineficiente de autorizare ale Slovaciei, determinate de fragmentarea administrativă ridicată și de resursele inadecvate la nivel municipal. Sprijinirea ofertei de locuințe contribuie, de asemenea, la limitarea riscurilor legate de gradul de îndatorare a gospodăriilor. În plus, piața închirierilor este subdezvoltată și cadrul legislativ este favorabil deținerii de locuințe, în detrimentul închirierii. Proprietatea asupra locuinței rămâne opțiunea preferată a majorității gospodăriilor din Slovacia, deoarece chiriile sunt ridicate, iar disponibilitatea locuințelor de închiriat este scăzută. În același timp, oferta foarte limitată de locuințe sociale – doar 2,8 % din fondul locativ – reprezintă un obstacol în calea accesului la locuințe pentru persoanele cele mai vulnerabile. Creșterea prețurilor locuințelor și declinul construcțiilor rezidențiale limitează și mai mult disponibilitatea locuințelor și accesibilitatea prețurilor acestora.

(23) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/241 și cu criteriul 2.2 din anexa V la regulamentul respectiv, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Se preconizează că acestea vor contribui la abordarea eficace a tuturor provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări sau a unei părți semnificative a provocărilor respective. În acest interval scurt de timp, este esențial să se finalizeze punerea în aplicare efectivă a planului de redresare și reziliență, pentru a se stimula competitivitatea pe termen lung a Slovaciei prin tranziția verde și tranziția digitală, asigurându-se, în același timp, echitatea socială. Comunicarea Comisiei intitulată „NextGenerationEU – Calea către 2026”, adoptată la 4 iunie 2025, clarifică calendarul aplicabil pentru încheierea mecanismului și oferă orientări statelor membre pentru a crește la maximum punerea în aplicare până la 31 august 2026, inclusiv cu privire la modul de raționalizare în continuare a planurilor lor de redresare și reziliență, stabilește principalele opțiuni care trebuie luate în considerare la revizuirea acestora și subliniază importanța unei planificări comune atente înainte de depunerea ultimelor cereri de plată în 2026. Slovacia a înregistrat deja progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor din planul său de redresare și reziliență. Pentru a-și putea îndeplini angajamentele asumate în planul de redresare și reziliență până în august 2026, este esențial ca Slovacia să accelereze punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor prin abordarea provocărilor relevante. În special, un mediu de reglementare imprevizibil, sarcinile administrative și o structură de guvernanță fragmentată, precum și procesele de achiziții publice ineficiente și pregătirea insuficientă a proiectelor de investiții afectează capacitatea Slovaciei de a pune în aplicare în mod eficace proiectele de investiții și de a absorbi finanțarea din partea UE, afectând în mod semnificativ potențialul Slovaciei de inovare și diversificare economică. Implicarea sistematică a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate relevante rămâne esențială pentru a asigura asumarea pe scară largă a planului de redresare și reziliență pentru punerea în aplicare cu succes a acestuia.

(24) Punerea în aplicare a programului politicii de coeziune, care include sprijin din partea Fondului european de dezvoltare regională (FEDR), a Fondului pentru o tranziție justă (FTJ), a Fondului social european Plus (FSE+) și a Fondului de coeziune (FC), s-a accelerat în Slovacia. Este important să se continue eforturile de asigurare a punerii rapide în aplicare a acestui program, maximizând, în același timp, impactul său pe teren. Slovacia ia deja măsuri în cadrul programelor sale din cadrul politicii de coeziune pentru a stimula competitivitatea și creșterea economică concomitent cu sporirea coeziunii sociale. În același timp, Slovacia se confruntă în continuare cu provocări, inclusiv cu cele legate de creșterea competitivității în contextul tranziției industriale, stimularea capacității de inovare, inclusiv pentru dezvoltarea și fabricarea de tehnologii critice, creșterea rezilienței în domeniul apei și al locuințelor, precum și accesibilitatea educației și îngrijirii timpurii și participarea grupurilor defavorizate pe piața forței de muncă. În conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2021/1060, Slovacia trebuie, ca parte a evaluării la jumătatea perioadei a fondurilor politicii de coeziune, să își revizuiască programul, ținând seama, printre altele, de provocările identificate în recomandările specifice adresate țării în 2024. Propunerea Comisiei adoptată la 1 aprilie 2025 ([17]) prelungește termenul pentru prezentarea unei evaluări a rezultatului evaluării la jumătatea perioadei pentru fiecare program în parte după data de 31 martie 2025. Propunerea prevede, de asemenea, flexibilități menite să contribuie la accelerarea punerii în aplicare a programelor și stimulente pentru ca statele membre să aloce resursele din cadrul politicii de coeziune către cinci domenii strategice prioritare ale Uniunii, și anume competitivitatea în domeniul tehnologiilor strategice, apărarea, locuințele, reziliența în domeniul apei și tranziția energetică, precum și către investiții în competențe în sectoare prioritare, menținând în același timp accentul pe persoanele aflate în situațiile cele mai vulnerabile în cadrul programelor FSE+.

([17]) Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/1058 și (UE) 2021/1056 în ceea ce privește măsuri specifice de abordare a provocărilor strategice în contextul evaluării intermediare – COM(2025) 123 final.

(25) Platforma „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP) oferă prilejul de a investi într-o prioritate strategică esențială a UE prin consolidarea competitivității UE. Finanțarea STEP este direcționată prin 11 fonduri existente ale UE. Statele membre pot contribui, de asemenea, la programul InvestEU care sprijină investițiile în domenii prioritare. Slovacia ar putea utiliza în mod optim aceste inițiative pentru a sprijini dezvoltarea sau fabricarea de tehnologii critice, inclusiv de tehnologii curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor.

(26) Pe lângă provocările economice și sociale abordate în planul de redresare și reziliență și în alte fonduri ale UE, Slovacia ar trebui să abordeze cu eficacitate provocările rămase legate de decarbonizare și de transformarea industriei, de dezvoltarea mobilității cu emisii zero, de mediul de afaceri și de administrația publică, de digitalizare, de cercetare și inovare, de sistemul de justiție, de piața forței de muncă, de educație și de asistență medicală.

(27) Astfel cum se prevede în Busola pentru competitivitate, toate instituțiile UE și cele naționale și locale trebuie să depună eforturi majore pentru a elabora norme mai simple și pentru a accelera procedurile administrative. Comisia a stabilit obiective ambițioase în materie de reducere a sarcinii administrative: cu cel puțin 25 % în general și cu cel puțin 35 % pentru IMM-uri și a creat noi instrumente pentru atingerea acestor obiective, inclusiv un test sistematic de rezistență pentru legislația UE și un dialog consolidat cu părțile interesate. Pentru a se ridica la înălțimea acestei ambiții, Slovacia trebuie să ia, la rândul său, măsuri în acest sens. 78 % dintre întreprinderi consideră complexitatea procedurilor administrative ca fiind o problemă pentru întreprinderea lor atunci când desfășoară activități economice în Slovacia ([18]). Procedurile administrative lungi și complexe, un mediu de reglementare imprevizibil, o legislație în schimbare rapidă și planificarea insuficientă a investițiilor fac din mediul de afaceri al Slovaciei unul dintre cele mai puțin favorabile din UE. În Slovacia, legislația tinde să se schimbe rapid, iar procedurile legislative accelerate au devenit o practică obișnuită atunci când se adoptă legi noi. În perioada octombrie 2023-februarie 2025, 37 % din toate legile adoptate au eludat evaluările standard ale impactului și consultările cu părțile interesate. Actualul cadru pentru o mai bună legiferare din Slovacia nu dispune de norme clare și transparente și nu este pus în aplicare în mod eficace. În pofida introducerii unor măsuri de îmbunătățire a mediului de afaceri, inclusiv în planul de redresare și reziliență al Slovaciei, îmbunătățirile generale au fost marginale.

(28) Competitivitatea Slovaciei este afectată de fragmentarea administrației publice, de transparența limitată a achizițiilor publice și de planificarea deficitară a investițiilor. Guvernanța locală este afectată de disparități mari în ceea ce privește dimensiunea municipalităților, de responsabilități suplimentare subfinanțate și de lipsa planificării strategice. Planificarea investițiilor este încă legată de ciclurile de finanțare din partea UE și nu are o viziune pe termen lung, ceea ce creează incertitudine pentru întreprinderi și autoritățile locale. În special municipalitățile mici au nevoie de mai multe cursuri de formare și de sporirea capacității pentru a gestiona investițiile și a accesa fondurile UE. În pofida reformelor recente în ceea ce privește evaluarea, selecția și bugetarea investițiilor publice, monitorizarea și evaluarea ex post ale proiectelor rămân slabe. Întrucât Slovacia elaborează o strategie națională de investiții până în 2050, este esențial ca strategia să asigure un sprijin politic larg și să fie adoptată în timp util. Reformarea structurii de guvernanță locală și asigurarea unei finanțări adecvate pentru diferitele responsabilități ar putea spori în mod semnificativ capacitatea structurală a Slovaciei de planificare și de punere în aplicare a investițiilor. În plus, Slovacia trebuie, de asemenea, să îmbunătățească furnizarea de servicii publice de calitate la nivel local și să consolideze independența financiară și capacitatea de gestionare a autorităților locale și regionale.

(29) Deși reformele recente vizează simplificarea procedurilor de achiziții publice, există în continuare preocupări cu privire la insuficiența transparenței și a concurenței, deoarece procentul contractelor de achiziții publice atribuite în cadrul procedurilor cu un singur ofertant s-a ridicat la 33 % în 2023. Transparența și concurența în procesele de achiziții publice sunt necesare pentru a promova buna guvernanță și a îmbunătăți eficacitatea cheltuielilor publice. În plus, în pofida adoptării Legii privind procedurile de achiziții publice, care urmărește să consolideze normele privind achizițiile publice verzi și să îmbunătățească utilizarea criteriilor de calitate și a calculării costurilor pe ciclu de viață, majoritatea contractelor din Slovacia sunt atribuite în continuare pe baza celui mai mic preț.

(30) Există preocupări cu privire la sistemul judiciar slovac. În special, nu există încă garanții suficiente în ceea ce privește demiterea membrilor Consiliului Judiciar. Mai multe evoluții, cum ar fi desființarea agențiilor anticorupție specializate (Parchetul Special și Agenția Națională de Combatere a Criminalității), precum și impactul anumitor modificări ale codului penal generează preocupări serioase cu privire la soliditatea cadrului de combatere a corupției din Slovacia, precum și cu privire la gradul de specializare și capacitatea instituțională construite de-a lungul timpului. În consecință, eforturile forțelor de poliție și ale organelor de urmărire penală de a investiga și de a urmări penal corupția complexă și corupția la nivel înalt au fost grav perturbate, ceea ce a avut un impact asupra monitorizării eficace a cazurilor în curs de soluționare și a celor viitoare. Aceste evoluții riscă să afecteze mediul de afaceri și de reglementare din Slovacia și, prin urmare, competitivitatea acesteia.

([18]) „Atitudinea întreprinderilor față de corupție în UE”, Raportul Eurobarometru Flash (aprilie 2024).

(31) Infrastructura digitală a Slovaciei reprezintă un obstacol în calea competitivității sale, 72,97 % dintre gospodării fiind acoperite de rețele de foarte mare capacitate în 2024, în creștere de la 69,12 % în 2023, comparativ cu media UE de 82,49 % în 2024. Trebuie abordat deficitul de investiții estimat la peste 500 de milioane EUR pentru conectivitatea la nivel de gigabit pentru a oferi întreprinderilor și publicului o conectivitate digitală mai rapidă, mai fiabilă și mai extinsă. Pentru a facilita implementarea unei noi infrastructuri digitale, este esențial să se raționalizeze cadrul de reglementare, creând un mediu de afaceri favorabil pentru investitori și reducând timpul și costurile asociate cu implementarea infrastructurii digitale.

(32) Adoptarea lentă a tehnologiilor digitale în Slovacia reprezintă o provocare suplimentară pentru competitivitate și creștere, doar 62 % dintre întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) atingând intensitatea digitală de bază, comparativ cu media UE de 72,9 %. Colaborarea limitată dintre sectorul afacerilor și cel al cercetării reprezintă un obstacol semnificativ suplimentar în calea creșterii economice și a competitivității. Posibilitățile IMM-urilor de a investi în cercetare și dezvoltare sunt limitate, deoarece actualul sistem de stimulente fiscale pentru cercetare și dezvoltare este părtinitor în favoarea întreprinderilor mai mari. Îmbunătățirea sistemelor de stimulare a cercetării și dezvoltării și orientarea mai puternică a politicilor de cercetare și dezvoltare către IMM-uri ar putea impulsiona potențialul de creștere al Slovaciei.

(33) Economia Slovaciei, inclusiv sectorul industrial mare și cu utilizare intensivă a forței de muncă, se confruntă cu provocări în ceea ce privește modernizarea, îndeplinirea obiectivelor climatice și menținerea competitivității. Capacitatea de producție internă rămâne deosebit de limitată în sectorul tehnologiilor „zero net”. Prin trecerea la o economie mai diversificată și bazată pe inovare, inclusiv către tehnologii verzi și procese automatizate, Slovacia și-ar putea spori sustenabilitatea economică pe termen lung și reziliența la șocurile externe. În acest scop, trebuie să se acorde în mod clar prioritate investițiilor. Cadrul legislativ existent care facilitează transformarea industriei slovace ar putea fi completat de un mecanism care să revizuiască și să încurajeze periodic acțiunile prioritare pentru sectorul industrial, sprijinind în continuare tranziția acestuia, în special către tehnologii inovatoare și „zero net”. Întrucât modelul economic slovac se bazează în principal pe asamblarea în aval a bunurilor intermediare importate, acest lucru limitează valoarea adăugată internă și efectele de propagare a expertizei asupra întreprinderilor locale. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a consolida integrarea sectoarelor prelucrătoare și industriale emergente în lanțurile de aprovizionare de la nivelul UE.

(34) Slovacia continuă să se bazeze în mare măsură pe Rusia pentru combustibilii fosili. În 2024, aproximativ 70 % din gazele naturale și peste 80 % din țițeiul consumat erau de origine rusă. Eforturile Slovaciei de a renunța la dependența de Rusia sunt lente.

(35) Costurile ridicate ale energiei pentru întreprinderi rămân unul dintre principalele blocaje în materie de competitivitate din Slovacia, în timp ce prețurile reglementate la energie pentru gospodării împiedică în continuare stimulentele pentru investiții în eficiența energetică. În 2024, sursele regenerabile de energie au contribuit la doar 24 % din consumul brut de energie finală, cu mult sub media UE de 47 %. Deși Slovacia a adoptat recent reforme care sprijină implementarea investițiilor în concordanță cu obiectivele REPowerEU, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a accelera introducerea surselor regenerabile de energie, inclusiv a energiei eoliene, solare, geotermice și a gazelor din surse regenerabile. În același timp, racordarea surselor regenerabile de energie la rețea ar trebui să devină mai eficientă și mai puțin împovărătoare, inclusiv prin acordarea de prioritate investițiilor care facilitează conectarea la rețea și flexibilitatea. Decarbonizarea sectorului încălzirii locuințelor rămâne esențială pentru reducerea dependenței economiei de combustibilii fosili și pentru îndeplinirea obiectivelor climatice ale țării. În special, tehnologiile geotermale și tehnologiile pompelor de căldură sunt insuficient utilizate în marile rețele de termoficare. Sunt necesare eforturi suplimentare de îmbunătățire a eficienței energetice, de exemplu în sectorul clădirilor, al transporturilor și al industriei, deoarece există în continuare provocări în ceea ce privește punerea în aplicare la timp și extinderea investițiilor, atât în sectorul public, cât și în cel privat.

(36) Nivelul foarte scăzut de pătrundere a mobilității cu emisii zero în Slovacia limitează competitivitatea internă a industriei autovehiculelor, care ocupă un loc important în această țară. Acest lucru este exemplificat de unul dintre cele mai scăzute procente ale înmatriculărilor noi de vehicule cu emisii zero din UE (doar 2,9 % din înmatriculările de autoturisme noi), dar și de introducerea întârziată a infrastructurii de încărcare și realimentare cu emisii zero. Deși Slovacia a adoptat unele reforme în cadrul planului său de redresare și reziliență (de exemplu, planul de acțiune privind electromobilitatea), stimulentele pentru sprijinirea introducerii vehiculelor și a infrastructurii cu emisii zero nu s-au materializat încă. Introducerea stimulentelor prezentate în planul de acțiune privind electromobilitatea este esențială pentru a permite sectorului privat să facă investiții suplimentare semnificative. În mod similar, infrastructura de transport feroviar din Slovacia se modernizează lent, ceea ce limitează atractivitatea acesteia atât pentru pasageri, cât și pentru uz comercial. În plus, Slovacia nu dispune de o abordare centralizată pentru finanțarea pe termen lung a renovărilor strategice ale infrastructurii naționale de transport, de exemplu prin intermediul unui fond centralizat specific pentru infrastructura de transport, cu scopul de a accelera finanțarea națională pe termen mediu și lung. De asemenea, guvernanța infrastructurii feroviare naționale nu stimulează modernizarea rapidă a rețelei existente.

(37) Slovacia este departe de a atinge obiectivul pentru 2035 privind depozitarea deșeurilor municipale. Este necesară o mai bună gestionare a risipei de resurse pentru a limita depozitarea deșeurilor, precum și o utilizare sporită a materialelor circulare. Calitatea corpurilor de apă de suprafață din Slovacia se deteriorează din cauza măsurilor inadecvate de gestionare a apei. Aceste corpuri de apă au fost supuse unor presiuni din cauza numărului tot mai mare de fenomene meteorologice extreme, a cantităților excesive de poluanți și a modificărilor frecvente ale formei și debitului corpurilor de apă. Cu toate acestea, starea corpurilor de apă ar putea fi îmbunătățită, iar reziliența în domeniul apei în ceea ce privește seceta și inundațiile ar putea fi consolidată prin introducerea unei gestionări mai durabile a apei. În plus, este esențial să se acorde prioritate soluțiilor bazate pe natură și refacerii râurilor în detrimentul construirii de noi baraje de apă și de alte „infrastructuri gri", transpunând în același timp aceste acțiuni în politici naționale relevante. Eliminarea carbonului în Slovacia nu atinge nivelul de ambiție necesar pentru îndeplinirea obiectivelor sale pentru 2030 privind exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultura (LULUCF). Creșterea capacității de eliminare a dioxidului de carbon și a rezilienței pădurilor din Slovacia necesită o mai bună protecție a biodiversității, în special prin finalizarea delimitării parcurilor naționale, prin plantarea de păduri multigenerționale și cu specii multiple și prin conservarea resurselor naturale.

(38) Slovacia are o rată a șomajului relativ scăzută, dar șomajul de lungă durată și șomajul în rândul tinerilor rămân ridicate, precum și șomajul în rândul grupurilor defavorizate, cum ar fi romii și persoanele cu un nivel mai scăzut de competențe. În același timp, deși disparitatea de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă în Slovacia este relativ scăzută în comparație cu media UE, femeile sunt în mare măsură subreprezentate pe piața forței de muncă. Eforturile de creștere a participării femeilor pe piața forței de muncă ar putea contribui la abordarea deficitului tot mai mare de forță de muncă. Investițiile în politici menite să ajute grupurile vulnerabile de persoane să își găsească un loc de muncă sau să rămână în câmpul muncii pentru a-și menține participarea pe piața forței de muncă rămân scăzute. Participarea pe piața muncii, în special pentru femei, este, de asemenea, frânată din cauza disponibilității și a utilizării insuficiente a unor servicii de educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate și accesibile din punct de vedere financiar, în special pentru copiii cu vârsta sub 3 ani. Oportunitățile de formule flexibile de lucru sunt, de asemenea, limitate, în timp ce, de exemplu, sprijinirea ocupării forței de muncă cu fracțiune de normă ar putea spori participarea părinților copiilor de vârstă mică pe piața forței de muncă.

(39) Slovacia se confruntă cu o neconcordanță semnificativă între cererea și oferta de competențe, printre altele, din cauza lipsei de lucrători cu competențe verzi și digitale. Acest lucru necesită eforturi semnificative și specifice de perfecționare și recalificare. Țara are un număr mic de specialiști TIC și o proporție scăzută de studenți înscriși în programe STIM. În același timp, sistemul de învățământ slovac se confruntă cu provocări multiple, printre care deficitul de cadre didactice și nevoia de programe de formare a cadrelor didactice, subfinanțarea pe termen lung, performanțele scăzute în ceea ce privește competențele de bază în rândul studenților și al adulților. Din 2020, riscul de sărăcie și de excluziune socială este în creștere. Rata sărăciei în rândul copiilor din Slovacia a depășit media UE în 2023 și, deși rata sărăciei în rândul copiilor s-a îmbunătățit în 2024, aceasta rămâne ridicată și există în continuare disparități regionale semnificative, în special în regiunea estică a țării. Deși măsurile sprijinite de planul de redresare și reziliență, Fondul social european Plus și Fondul european de dezvoltare regională urmăresc să reducă segregarea romilor în educație și să asigure accesul egal și favorabil incluziunii la educație de calitate la toate nivelurile, capacitatea de implementare la nivel local a rămas în urmă, în special în ceea ce privește proiectele de infrastructură.

(40) Reziliența sistemului de sănătate din Slovacia este sub presiune din cauza deficitului de personal medical și a îmbătrânirii acestuia. Efectivele de personal se situează sub media UE și aproape un sfert dintre asistenții medicali se apropie de pensionare. Eforturile limitate de stimulare a înscrierii la studii medicale, de îmbunătățire a condițiilor de muncă și de modernizare a infrastructurii pun o presiune și mai mare asupra capacității sistemului. Situația este agravată de ineficiențele structurale din spitale și de subfinanțarea persistentă, în special în ceea ce privește asistența preventivă, care a primit doar 2,0 % din totalul cheltuielilor de sănătate în 2022. Dificultățile financiare au condus la datorii semnificative și la întârzieri mari în efectuarea plăților în marile spitale de stat, subminând eforturile de îmbunătățire a eficienței. Planul de redresare și reziliență a contribuit la unele îmbunătățiri ale accesului la serviciile de asistență medicală și la o mai bună coordonare între nivelurile de îngrijire. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a consolida furnizarea de asistență medicală primară și pentru a asigura o aprovizionare adecvată cu produse și infrastructuri medicale esențiale. În plus, serviciile de îngrijire pe termen lung continuă să fie subfinanțate și rămân destul de limitate, în special pentru grupurile vulnerabile. Din cauza îmbătrânirii populației, sistemele de sănătate și de îngrijire pe termen lung se confruntă cu provocări în materie de sustenabilitate a finanțelor publice pe termen mediu și lung.

(41) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, în 2025 Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare Recomandarea din 2025 privind politica economică a zonei euro. În cazul Slovaciei, recomandările 2, 3, 4, 5 și 6 contribuie la punerea în aplicare a primei recomandări pentru zona euro privind competitivitatea, în timp ce recomandările 1, 5 și 6 contribuie la punerea în aplicare a celei de a doua recomandări pentru zona euro privind reziliența, iar recomandările 1, 3 și 6 contribuie la punerea în aplicare a celei de a treia recomandări pentru zona euro privind stabilitatea macroeconomică și financiară prevăzută în recomandarea din 2025.

(42) Având în vedere bilanțul aprofundat realizat de Comisie și concluziile sale privind existența unor dezechilibre, recomandările formulate în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 se reflectă în recomandările 1, 2, 3 și 5 de mai jos. Politicile menționate în recomandarea 1 contribuie la abordarea vulnerabilităților legate de piața locuințelor și de datoria gospodăriilor. Politicile menționate în recomandările 1, 2 și 5 contribuie la abordarea vulnerabilităților legate de echilibrele externe. Politicile menționate în recomandările 1, 3 și 5 contribuie la abordarea vulnerabilităților legate de competitivitate. Recomandările 1, 2, 3 și 5 contribuie atât la corectarea dezechilibrelor, cât și la punerea în aplicare a Recomandării privind politica economică a zonei euro, în concordanță cu considerentul 41,

RECOMANDĂ ca, în 2025 și în 2026, Slovacia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să consolideze cheltuielile totale pentru apărare și securitate și gradul de pregătire în aceste domenii, asigurând în același timp sustenabilitatea datoriei în conformitate cu concluziile Consiliului European din 6 martie 2025. Să respecte ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete recomandate de Consiliu la 21 ianuarie 2025, cu scopul de a pune capăt situației de deficit excesiv, utilizând în același timp alocările în temeiul clauzei derogatorii naționale pentru cheltuieli mai mari pentru apărare. Să eficientizeze mixul fiscal, inclusiv prin reducerea factorilor de descurajare de pe piața forței de muncă și prin utilizarea într-o mai mare măsură a taxelor care sunt mai puțin dăunătoare creșterii, cum ar fi taxele de mediu și impozitele recurente pe proprietate. Să îmbunătățească eficiența cheltuielilor, de exemplu prin punerea în aplicare a analizelor cheltuielilor. Să consolideze în continuare conformarea fiscală, inclusiv prin continuarea digitalizării administrației fiscale. Să elimine treptat măsurile de sprijin de urgență aflate în vigoare și să se asigure că aceste măsuri vizează protejarea gospodăriilor și a întreprinderilor vulnerabile și că sunt fezabile din punct de vedere bugetar și să încurajeze în continuare realizarea de economii de energie. Să sprijine oferta de locuințe și să extindă piața închirierilor prin accelerarea construcției de locuințe și prin promovarea locuințelor sociale, ținând seama de disparitățile regionale.

2. Având în vedere termenele aplicabile pentru finalizarea la timp a reformelor și a investițiilor în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/241, să accelereze implementarea planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU. Să accelereze punerea în aplicare a programului politicii de coeziune (FEDR, FTJ, FSE+ și FC), fructificând, în măsura posibilului, oportunitățile oferite de evaluarea la jumătatea perioadei. Să utilizeze în mod optim instrumentele UE, inclusiv oportunitățile oferite de programul InvestEU și de platforma „Tehnologii strategice pentru Europa”, pentru a îmbunătăți competitivitatea.

3. Să asigure un mediu de afaceri favorabil prin crearea unui mediu de reglementare mai previzibil, prin îmbunătățirea cadrului pentru o mai bună legiferare, asigurând integrarea evaluării impactului și a consultărilor cu părțile interesate în procesul legislativ. Să abordeze fragmentarea structurilor de guvernanță, inclusiv prin elaborarea unei reforme a guvernanței locale. Să asigure servicii publice de calitate printr-o mai bună coordonare și printr-un proces mai bun de elaborare a politicilor. Să asigure transparența și concurența în cadrul proceselor de achiziții publice pentru a promova buna guvernanță și a îmbunătăți eficacitatea cheltuielilor publice, precum și pentru a spori utilizarea criteriilor de calitate și a criteriilor de cost pe ciclul de viață în cadrul operațiunilor de achiziții publice. Să consolideze sistemul judiciar și să sporească eficacitatea sistemului anticorupție, inclusiv prin asigurarea unor anchete și urmăriri penale adecvate, autonome și eficace în cazurile de corupție la nivel înalt, precum și a unei capacități suficiente și specializate la nivel de poliție și de urmărire penală.

4. Să consolideze infrastructura digitală prin eliminarea deficitului de investiții pentru conectivitatea la nivel de gigabit și prin raționalizarea reglementării pentru implementarea infrastructurii. Să intensifice adoptarea tehnologiilor digitale, în special în rândul IMM-urilor, prin eliminarea blocajelor în implementarea acestora. Să îmbunătățească politica de cercetare și inovare prin stimularea colaborării dintre întreprinderi și sectorul cercetării și prin revizuirea sistemului de stimulente fiscale pentru cercetare și dezvoltare cu scopul de a oferi un sprijin mai mare IMM-urilor.

5. Să acorde prioritate investițiilor în producția curată și eficientă și în utilizarea energiei și a resurselor. Să consolideze cadrul legislativ pentru a sprijini tehnologiile și produsele verzi și să promoveze investițiile pentru a impulsiona competitivitatea industrială și diversificarea economică. Să accelereze diversificarea aprovizionării cu combustibili fosili pentru a elimina treptat dependența de sursele rusești. Să accelereze introducerea surselor regenerabile de energie, eficientizând totodată procedurile de racordare a surselor regenerabile de energie la rețea și făcându-le mai puțin împovărătoare. Să sprijine investițiile suplimentare în rețele, în special în rețelele de energie electrică, precum și în decarbonizarea sectorului încălzirii. Să sprijine introducerea în continuare a mobilității cu emisii zero și modernizarea rețelei feroviare, prin reformarea guvernanței infrastructurii feroviare naționale și prin crearea unui cadru de investiții specific. Să consolideze gestionarea risipei de resurse și reutilizarea deșeurilor municipale și a deșeurilor de ambalaje, conservarea resurselor naturale, precum și să sporească reziliența în domeniul apei prin integrarea de soluții bazate pe natură și prin finalizarea delimitării ariilor naturale protejate.

6. Să consolideze participarea pe piața forței de muncă a grupurilor subreprezentate și să introducă formule de lucru mai flexibile pentru părinți. Să sporească disponibilitatea și utilizarea structurilor de educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate și la prețuri accesibile pentru copiii cu vârsta sub 3 ani. Să consolideze predarea competențelor de bază, inclusiv pentru copiii care provin din medii defavorizate, cum ar fi comunitățile rome marginalizate, asigurând în același timp accesul egal și favorabil incluziunii la educație de calitate la toate nivelurile. Să intensifice eforturile în materie de politici care vizează furnizarea și dobândirea de aptitudini și competențe, prin oferirea de oportunități de recalificare și perfecționare pentru adulți, prin investiții în formarea cadrelor didactice și prin creșterea numărului de studenți înscriși în programele de învățământ în domeniile STIM. Să îmbunătățească furnizarea de asistență medicală primară, în special pentru persoanele vulnerabile, și să extindă măsurile de asistență medicală preventivă. Să consolideze reziliența sistemului de sănătate în domeniul produselor medicale esențiale, al infrastructurii și al forței de muncă din domeniul sănătății prin păstrarea și atragerea de lucrători calificați, asigurând în același timp sustenabilitatea bugetară a sistemului de sănătate. Să asigure servicii de îngrijire pe termen lung de calitate și la prețuri accesibile.

Adoptată la Bruxelles, 8 iulie 2025.

Pentru Consiliu

Președintele

S. LOSE